

Naar vi vidste disse 3 Ting, var Sagen tilstrækkeligt oplyst. Saa kunde enhver sagkyndig danne sig en Mening om, hvilke Vilkaar Nybyggerne gik ind til, for saa vidste man, hvor mange Penge de havde at raade over til Bygningernes Opførelse; til Starten i det hele taget. Jeg er af den Opfattelse, at hvis man havde haft nogenlunde rimelig Tid dertil og havde henvendt sig direkte til Amtskommissionernes Formænd og bedt dem oplyse, hvad de kunde oplyse, hvor mange Brug de havde givet Laan til, hvor mange Jordlodder der var købt, med hvilke Summer de var betalt, og hvilken Bonitet de var af, saa havde disse Oplysninger kunnet fremskaffes pr. Omgaaende. Jeg beklager, at dette ikke er sket, og jeg bebrejder den højtærede Landbrugsminister, at han ingen Oplysning har givet. Jeg synes, det er lidt letsindigt — jeg bruger med Villie et saa stærkt Udtryk —, at man gaar til at fortsætte en Lovgivning som denne i det Omfang, som jeg i øvrigt giver min Anerkendelse for udstykningsmæssig set,³ uden at vide nøjere Rede paa, hvordan Landet i det hele tager ligger.

Jeg skal ikke komme ind paa den Diskussion, vi allerede har ført om de to Princippers Godhed sideløbende med hinanden, men der er jo visse Tegn ude i Landet, som tyder paa, at nogle af de Paastande, jeg fremsatte, begynder at bekræfte sig. Der er noget, der tyder paa, at den højtærede Landbrugsminister, der ellers er Modstander af Organisationer, meget snart vil komme til at staa i det Tilfælde, at hans egne Husmænd organiserer sig for at kræve hans og Rigsdagens Medvirken til at blive fri for nogle af de store Byrder, de har paataget sig under hans Lovgivning. Jeg ved godt, at man med alt Forbehold skal tage mod den Slags Strømninger og Stemninger, der rejser sig ude i Landet, men jeg er af den Opfattelse, at hvis Sagen havde været oplyst lidt sagligt og reelt, saa havde det vist sig, at de tusind Husmænd, der har startet efter Loven af 6. Maj 1921, har startet under saadanne økonomiske Vilkaar, at særdeles mange af dem kommer til at gaa, fordi de ikke magter de Byrder, de har paataget sig. Jeg kunde fristes til i denne Forbindelse at spørge den højtærede Landbrugsminister, hvorledes han ser paa den Bevægelse, der i Øjeblikket har rejst sig. Jeg fører dette frem som Begrundelse af mit Ændringsforslag, fordi det er den eneste Oplysning, det har været muligt at faa ude fra Landet, og det er den, der har gjort, at jeg paa mit Partis Vegne foreslaar at holde op med Lovgivningen efter Princippet i Loven af 22. Juni 1917. Jeg er

ganske overbevist om, at det er en Lovgivning, der ikke kan holde i det lange Løb, og som Nybyggerne i det lange Løb ikke er tjent med.

Hvis der kommer en økonomisk Nedgangstid, og der sker en Katastrofe paa dette Omraade, saa vil det medføre et meget betydeligt Tab for Statskassen. Jeg kan ikke undlade i denne Forbindelse at gøre opmærksom paa, at hvis det er rigtigt, hvad jeg fremførte ved første Behandling — det er ikke afkræftet senere, og den højtærede Landbrugsminister har end ikke gjort Forsøg paa at afkræfte det —, at Jorden er købt 4 000 Kr. dyrere pr. Td. Hartkorn, end den var vurderet til efter Loven af 4. Oktober 1919, og at Brugene af den Grund er blevet for smaa, for tarvelige og for ringe i Bygninger og med en Gældsforpligtelse paa 15—18 000 Kr., saa kan saadan et lille daarlige Husmandsbrug ikke bære en saadan Forrentningsbyrde under Nedgangstider, og en Nedgangstid kommer der for hele det danske Landbrug. Saa er det, jeg spørger: Hvis disse Statshusmænd skal gaa fra Hus og Hjem og Staten overtage disse Brug, saa kommer man til at staa overfor det Spørgsmaal: Vil Staten da tage Tabet straks? Disse Brug er jo nemlig ikke afhændelige til den Sum, Staten har indestaaende som Laan i Ejendommen, og saa skal vi have Tab paa dem paa den ene eller den anden Maade, f. Eks. ved at sælge dem under Laaneværdien, efter at den første Ejer er gaaet fra Hus og Hjem. Det viser Usundheden ved denne Lovgivning under de vanskelige Tider. Sammenligner man det med Loven af 4. Oktober 1919, vil jeg i denne Forbindelse gøre opmærksom paa, at der der var en nøgtern Vurdering af Forholdene, idet vi tog Tabet straks og sagde: Det Tab paa Bygningerne, som Staten faar, tager vi med det samme, fordi vi erkender, at det maa tages, og den Forrentningsbyrde paa 6 000 Kr., som er de normale Bygningsomkostninger plus Jordværdiens Forrentning til enhver Tid, faar Ejendommen under alle Forhold. De Ejerskifter, som sker efter Lov af 4. Oktober 1919, sker uden Tab for Staten og paa den Maade, at den nye Ejer gaar ind under en Brugsform, en Ejendomsbesiddelse, som kan bære Udgiften i saa Henseende.

Det var det, jeg vilde fremføre ved denne Lejlighed, da det, som jeg nævnte før, er den eneste Begrundelse, man igennem Udvalgets Arbejde har kunnet faa for, at vi nu fra vor Side stiller Forslag om at gaa bort fra Lovgivningen af 22. Juni 1917 og gaa over til at anvende Loven af 4. Oktober